

رابرت بنتون درگذشت

رابرت بنتون، فیلمنامه‌نویس، کارگردان و تهیه‌کننده نامدار سینمای آمریکا، در سن ۹۲ سالگی درگذشت. بنتون که با نگارش فیلمنامه‌های درخشان و ساخت آثاری ماندگار در تاریخ سینما شناخته می‌شود، طی دهه‌های ۷۰ و ۸۰ میلادی جایگاهی ویژه در هالیوود به دست آورد. او بیش از هر چیز برای نگارش فیلمنامه بوچ کسیدی و ساندنس کید و کارگردانی فیلم‌های تحسین‌شده‌ای چون کریمر علیه کریمر شهرت داشت. «کریمر علیه کریمر» که در سال ۱۹۷۹ به آکران درآمد، پنج‌جایزه اسکار از جمله بهترین فیلم، بهترین کارگردانی و بهترین فیلمنامه اقتباسی را برای بنتون به ارمغان آورد. رابرت بنتون متولد ۱۹۳۲ در تگزاس بود و فعالیت هنری‌اش را در دهه ۶۰ میلادی با نگارش فیلمنامه آغاز کرد. او با کارگردانان بزرگی چون سیدنی پولاک، پل نیومن و داستین هافمن همکاری داشت و آثارش همواره با روایتی انسانی، دیالوگ‌های عمیق و پرداخت روانشناخته شخصیت‌ها شناخته می‌شدند. درگذشت بنتون، پایان یک‌فصل مهم از تاریخ سینمای آمریکاست.

حسین فاضلی‌هریکندی، رئیس کل دادگستری استان البرز در گفت‌وگو با میزبان از تایید رأی متهمان پرونده قتل مرحوم مهرجویی و همسرش در دیوان عالی کشور و قطعیت حکم دو بار قصاص نفس متهم ردیف اول خبر داد. او در این باره گفته است: متهم ردیف اول به اتهام ارتکاب دو فقره قتل عمد، به دو بار قصاص نفس و به اتهامات دیگر از جمله سرقت به حدود ۲۷ سال حبس محکوم شد و برای سه متهم دیگر به اتهامات مختلف از قبیل شروع به قتل عمدی و معاونت در آن، ضرب و جرح عمدی و سرقت، مجموعاً ۷۷ سال حبس تعیین شد. باتوجه به تایید و قطعیت آرای محکومان، پرونده به «اجرای احکام کفبری دادسرای عمومی و انقلاب شهرستان فردیس» (ارسال و فرایند اجرای احکام آغاز شده است. این در حالی است که نوشته‌ای منسوب به دختر مقتولان، در حال دست‌به‌دست شدن است که می‌گوید، خواهان قصاص برای قاتل نیست.

شیدا از تولیداشش خبر داد

پلتفرم «شیدا» در جواب به منتقدانی که معتقدند با دو محصول، پلتفرم به‌وجود نمی‌آیند، از تولیدات خود خبر داده است. به گزارش روابط عمومی شیدا، «این پلتفرم با نزدیک شدن به قسمت پایانی سریال «آبان»، دو سریال جدید را برای عرضه در شبکه نمایش خانگی ارائه می‌کند. همچنین سریال «بامداد خمار» نیز به کارگردانی «ترکس آبیار» در جدول پخش خردادماه پلتفرم شیدا قرار گرفته است. از سوی دیگر، شیدااسریال «مو به مو» به نویسندگی کارگردانی پرویز شهبازی و تهیه‌کنندگی مستانه مهاجر را در پائیز ۱۴۰۴ عرضه خواهد کرد. تاشکو «۱۳۰۰ آفرین» به تهیه‌کنندگی و اجرای رضا رشیدپور و رئالیٹی‌شو «کاست» برنامه‌ای در حوزه سرگرمی با تم موسیقایی، در سید پخش تابستان و پاییز این پلتفرم قرار دارد. پخش برنامه ترکیبی «اسپات لایت» نیز به‌تهیه‌کنندگی پلتفرم شیدا و کارگردانی «فواد صفاریان‌پور» قرار است از خردادماه ۱۴۰۴ آغاز شود. «اسپات لایت» برنامه‌ای متفاوت با حضور هنرمندان برجسته است. پلتفرم شیدا قصد دارد یک مینی‌سریال را نیز با مشارکت تیم تولید ترک در ژانر معمایی-وحشت در اواخر امسال جلوی دوربین ببرد.»

این شاهد بازاری

معرفی کتاب بازار و دولت در ایران: سیاست در بازار تهران

چاپ نخست کتاب اثرگذار «بازار و دولت در ایران: سیاست در بازار تهران» آرنگ کشاورزبان، دانشیار مطالعات خاورمیانه و اسلامی در دانشگاه نیویورک، با ترجمه محسن محمودی توسط انتشارات دنیای اقتصاد در سال ۱۳۹۸ منتشر شده است. این اثر، که نسخه انگلیسی آن در سال ۲۰۰۷ توسط انتشارات کمبریج منتشر شد، تحلیل عمیقی از اقتصادسیاسی ایران در قرن اخیر ارائه می‌دهد و به‌طور خاص به نقش بازار تهران به‌عنوان نهادی محوری در تعاملات میان دولت و جامعه در دو دوره پهلوی و جمهوری اسلامی می‌پردازد. کشاورزبان با بهره‌گیری از داده‌های تاریخی و روش‌های تحقیق متنوع، نشان می‌دهد که تاریخ تحولات ایران تا حد زیادی داستان کشاکش بین نهادهای سیاست و اقتصاد مدرن از یک سو و نهاد سنتی بازار از سوی دیگر بوده است. این کتاب نه‌تنها روایتی علمی از اقتصاد سیاسی ایران ارائه می‌دهد، بلکه تجربه‌ها، ترس‌ها، تردیدها و آرزوهای بازاری‌بان را نیز به‌تصویر می‌کشد، و از این‌رو هم برای متخصصان علوم سیاسی و اقتصاد و هم برای خوانندگان غیرمتخصص جذاب است.

▼ از مدرنیزاسیون پهلوی تا سیاست‌های انقلابی جمهوری اسلامی

کشاورزبان در این کتاب از چارچوبی چندوجهی برای تحلیل بازار تهران استفاده می‌کند، که نه‌تنها به‌عنوان یک

نهاد اقتصادی، بلکه به‌عنوان یک فضای اجتماعی، سیاسی و فرهنگی بررسی می‌شود. او از دیدگاه‌های سنتی که بازار را صرفاً نهادی یکپارچه با ویژگی‌های ثابت می‌دانند، فاصله می‌گیرد و در عوض، بازار را جهانی کوچک متشکل از روابط پیچیده میان دولت و جامعه معرفی می‌کند. این دیدگاه با نقد رویکردهای دوگانه مدرن-سنتی و رسمی-غیررسمی همراه است، که به گفته نویسنده، نمی‌توانند پیچیدگی‌های تعاملات در مراکز تجاری بزرگی مانند بازار تهران را به‌طور کامل توضیح دهند. او همچنین به نظریه بازار به‌عنوان محصول کیمیای اطلاعات اشاره می‌کند و معتقد است، الگوی رقابت خالص در شرایطی که اطلاعات کامل در دسترس نیست، ناکارآمد است. از این‌رو،

دین سالم در عقل سالم است

خبرنگار گروه فرهنگ

سیدصادق حقیقت در کتاب «مبانی اندیشه سیاسی در اسلام» از سه اسلام‌رونمایی می‌کند: «اسلام‌یک» که عبارت است از متون وحیانی و مقدس (قرآن و سنت)، «اسلام‌دو» به‌مثابه قرائت‌های صورت‌گرفته‌از «اسلام‌یک» و «اسلام‌سه» به‌معنای عملکرد مسلمانان در طول تاریخ. از نظر این استاد علوم سیاسی، «اسلام‌یک، در زمان غیبت فقط به‌شکل قرآن و سنت در دسترس است و همین که برداشت از آن به‌میان می‌آید، به «اسلام‌دو» بدل می‌شود.» همچنین از نظر او، «در زمان حضور معصوم (ع) می‌توان از «اسلام‌یک» سخن گفت؛ چراکه امام قرآن ناطق است» اما برداشت‌هایی که در حوزه‌های مختلف فقهی، فلسفی و... در زمانه غیبت جریان دارد، همگی در حوزه «اسلام‌دو» قرار می‌گیرند و همانطور که مروری تاریخی نیز گواهی می‌دهد، اینجا عرصه اختلافات و تفاوت دیدگاه‌هاست چنانکه فرق و نحل مختلف، درکی متفاوت از «اسلام‌یک» را عرضه داشته‌اند و در اصل بسیاری از انشعاب‌های شکل‌گرفته در جهان مسلمانان، برآمده از همین امر است. در همین زمینه‌می‌توان گفت، «اسلام‌سه» و عملکرد مسلمانان نیز متأثر از همین تفاوت‌هاست. شاید کسی البته حافظ‌آور بگوید «چون ندیدند حقیقت ره افسانه

معرفی کتاب

آسیب‌شناسی دینی

نویسنده: محمد اسفندیاری
انتشارات: نشر نی
قیمت: ۳۸۰ هزار تومان

▼ مسلمانانی بی‌اعتنا به اسلام

شکاف برداشت‌ها در میان مسلمانان، گاهی چندان گسترده نیست و زمینه‌های اشتراک فربه‌تر از افتراق می‌نماید. می‌دانیم اما مواقعی نیز فاصله میان تفاسیر و تعارض‌ها، دریایی از خون بوده است. بنگرید به نزاعی که خوارج با مخالفان خود از جمله علی بن ابی‌طالب داشتند یا فاجعه‌ای که در صحرای کر بلا رقم خورد. جز این از دوره‌ای به‌بعد، ناتوانی گسترده مسلمانان در برابر قدرت‌های جهان غرب و استثمار و استعماری که

نهادهایی باید شکل گیرند تا هزینه‌های معاملاتی و ناکارایی‌های بازار را کاهش دهند. روش‌شناسی کتاب از نقاط قوت آن است. کشاورزبان از ترکیبی از داده‌های تاریخی، مصاحبه‌ها و تحلیل‌های کیفی استفاده کرده و بازه زمانی گسترده‌ای (از ۱۳۴۲ تا ۱۳۷۸) را پوشش می‌دهد. این گستردگی زمانی به او امکان می‌دهد تا تحولات بازار تهران را در بستر تغییرات سیاسی و اقتصادی ایران، از مدرنیزاسیون پهلوی تا سیاست‌های انقلابی جمهوری اسلامی، بررسی کند. تنوع روش‌ها و داده‌های خام تحقیق، این کتاب را به اثری مهم در مطالعات بازار در ایران تبدیل کرده است.

▼ بازار تهران در عصر پهلوی

یکی از محورهای اصلی کتاب، بررسی نقش بازار تهران در دوره پهلوی است. در این دوره، رژیم‌پهلوی باهدف مدرنیزاسیون اقتصاد ایران، رویکردی خصمانه نسبت به بازار سنتی اتخاذ کرد. سیاست‌های مدرنیزاسیون، مانند اصلاحات ارضی و توسعه صنعتی، قصد داشتند نفوذ بازار را به‌عنوان نهادی سنتی کاهش دهند و اقتصاد را به سمت ساختارهای مدرن و دولتی سوق دهند. بااین حال، نتیجه این سیاست‌ها بر خلاف اهداف اولیه بود. بازار تهران نه‌تنها تضعیف نشد، بلکه رونق یافت و استقلال سازمانی خود را حفظ کرد. این استقلال به‌حدی بود که بازار توانست نقشی کلیدی در بسیج سیاسی علیه رژیم پهلوی در آستانه انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ ایفا کند. کشاورزبان استدلال می‌کند که بازار در این دوره به‌عنوان فضایی برای گفت‌وگوهای عمومی و شکل‌گیری تحولات سیاسی عمل می‌کرد. به تعبیر او، بازار تهران، مشابه مفهوم حوزه عمومی هابرماس، مرکزی برای تعاملات اجتماعی و سیاسی بود که فراتر از کارکرد صرفاً اقتصادی آن عمل می‌کرد. بر خلاف بازارهای غربی (market) که عمدتاً کارکرد اقتصادی دارند و به‌دلیل ماهیت باز خود از نقش‌های سیاسی و فرهنگی دور شده‌اند، بازار تهران در دوره پهلوی فضایی بسته و چندوجهی بود که امکان بسیج سیاسی را فراهم می‌کرد.

▼ بازار تهران در جمهوری اسلامی

در دوره جمهوری اسلامی، که با وعده حفظ بازار به‌عنوان نهادی «اسلامی» به قدرت رسید، تحولات متفاوتی رخ داد. سیاست‌های اولیه جمهوری اسلامی قصد داشتند بازار را به‌عنوان بخشی از هویت انقلابی و اسلامی تقویت کنند. با این حال، نتیجه سیاست‌های این دوره نیز، مانند دوره پهلوی، با اهداف اولیه مغایرت داشت. سیاست‌های اقتصادی دولت از جمله دخالت‌های گسترده در اقتصاد، ملی‌سازی‌ها و محدودیت‌های تجاری در دوران جنگ ایران و عراق، ساختار و عملکرد بازار را دگرگون کرد و ظرفیت آن برای بسیج سیاسی را کاهش داد.

کشاورزبان استدلال می‌کند که بازار در دوره پس از انقلاب به‌مفهوم بازار غربی (market) نزدیک‌تر شد، اما این تحول به‌معنای کاهش نقش سیاسی آن نبود. برخلاف تصور اولیه، نهادهایی کارکردهای سیاسی و فرهنگی بازار در ایران به گونه‌ای بود که حتی با ظهور اشکال مدرن‌تر مانند پاساژها و فروشگاه‌های لوکس، این نقش‌ها حفظ شدند. برای مثال، بازار در تحولات سیاسی مانند جنگ ایران و عراق نقش اقتصادی و سیاسی مهمی ایفا کرد و پشتوانه‌ای برای تأمین نیازهای جنگ بود. تا سال ۱۳۷۶، بازار عمدتاً از طیف راست اصول‌گرا حمایت می‌کرد، که در رقابت انتخاباتی بین علی‌اکبر ناطق‌نوری و محمد خاتمی در آن سال نمود یافت. با این حال، تحولات

بر آنها وارد شد، بیش از هر چیز برای دسته‌ای از عالمان مسلمان این پرسش را پیش آورد که آیا این ضعف، زبونی و ناتوانی که در عمل و رفتار مسلمانان دیده می‌شود، ناشی از تعالیم اسلام است یا نه، مشکل در برداشت نادرستی است که مسلمانان از آموزه‌های دینی پیدا کرده‌اند و این خطاها به‌بیش، منش و کنش آنها راه یافته است؟ بر این اساس یکی از دلمشغولی‌های عمده بسیاری از نام‌آوران جهان اسلام در یک‌ونیم قرن اخیر، پاسخ به همین پرسش بوده است. پاسخی که علی‌الاغلب آنها به این بحران داده‌اند، البته چنین است: مسلمانان به اسلام عمل نمی‌کنند. یکی از مشهورترین صورت‌بندی‌های این پاسخ همان جمله منتسب به سیدجمال‌الدین اسدآبادی است: «به غرب رقتم اسلام دیدم ولی مسلمان ندیدم و به مشرق برگشتم اسلام ندیدم، ولی مسلمان دیدم.» به هر روی نقد «اسلام‌سه» مدتی است که اهمیت بیشتری یافته است. بخشی از این نقد البته در همان میدان نقد «اسلام‌دو» عمل می‌کند، اما گاه نیز احیاگران و نوگرایان دینی بدین‌نکته اشاره می‌کنند که بلیه‌ها و خطاهای مسلمانان نه ربطی به «اسلام یک» دارد و نه حتی به «اسلام‌دو»، بلکه بیشتر به این واقعیت بازمی‌گردد که مسلمانان برخی از عرف‌ها و سنت‌های رایج در زندگی روزمره‌شان را تقدس بخشیده‌اند و به‌نام اسلام آنها را جاری و ساری گردانده‌اند. بدین‌قرار بر دلسوزان مسلمان است که جامه عافیت از تن به‌در کنند و البته با احتیاط لازمه چنین امر خطیری به نقد بینش‌ها، منش‌ها و کنش‌های خطای مسلمانان دست بزنند. در ایران به‌خصوص از دهه ۱۳۲۰ به‌بعد این نقدها گسترش یافته و جماعتی از روحانیون نوگرا و روشنفکران مذهبی، قدم در جاده نقد و آسیب‌شناسی دینی گذاشته‌اند؛ مسیری که البته همواره هم نیست و برخی گروه‌های دیگر دینی را نیز به‌واکنش وا داشته است.